

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen (872/2024) muuttamisesta.

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/12938/2026

Lausunnon antaja: Rovaniemen kaupungin työllisyys- ja kotoutumispalvelut

Rovaniemen kaupungin työllisyys- ja kotoutumispalvelut eivät pidä kannatettavana asetusluonnoksessa ehdotettua laskennallisen korvauksen tasoleikkausta, koska se heikentää kuntien mahdollisuuksia toteuttaa kotoutumislain mukaisia tehtäviä. Vuoden 2027 laskennallisten korvausten tasoon tulee osittaista korotusta, mutta kokonaisuudessaan rahoitus vähenee merkittävästi, koska aiemmin sovitut määräaikaiset tasoleikkaukset muuttuvat pysyviksi ja kotoutumiskoulutukseen tarkoitettu lisärahoitus siirretään osaksi peruspalvelujen valtionosuuksia.

Kotoutumiskoulutusten päällekkäisen rahoituksen purkaminen siirtämällä laskennallisen korvauksen lisärahoitusta osaksi peruspalvelujen valtionosuuksia on perusteltua, mutta muutoksen yhteydessä ei tulisi heikentää rahoitusta. Ennakkolaskelmien perusteella lisärahoituksen siirto valtionosuuksiin vähentäisi koulutuksiin käytettävissä olevaa rahoitusta noin 70 %:lla. Työvoimapolitiisiin kotoutumiskoulutuksiin olisi ensi vuonna käytettävissä vain kolmannes nykyisestä koulutukseen suunnatuista rahoituksesta.

Lisäksi korvaustasoon vaikuttavia muutoksia tulisi arvioida suhteessa koko kotoutumiskorvausten järjestelmää, ja aiemmin toteutettujen rahoitusmuutosten yhteisvaikutukseen. Vuonna 2025 laskennallisten korvausten määräaikaisten leikkausten lisäksi lyhennettiin laskennallisten korvausten korvausaikaa vuodella, ja lakkautettiin tulkitsemisesta syntyvien kustannusten täysimääräinen korvaaminen. Ensi vuoden alusta kunnille ei enää korvata vastaanoton varautumisen kustannuksia.

Laskennallisten korvausten määriin vaikuttaa vähentävästi myös korvausten piiriin kuuluvien henkilöiden määrän väheneminen. Uusien tilapäistä suojelua saavien henkilöiden maahantulo on vähentynyt merkittävästi, minkä vuoksi kuntaan muuttaa vähemmän uusia pakolaistaustaisia kuntalaisia. Jotta kunnille jäisi jatkossa rahoitusta ja edellytyksiä järjestää lakisääteisiä palveluja, korvaustasoa ei tulisi leikata. Henkilömäärän väheneminen ei kuitenkaan suoraan vähennä kunnille aiheutuvia kustannuksia eikä poista kuntien lakisääteistä velvollisuutta järjestää palveluja. Mikäli rahoitusta vähennetään, tulee samanaikaisesti purkaa myös kuntien velvoitteita.

Kunnat tarvitsevat lisäksi vakaamman rahoituspohjan. Asetuksessa säädettäisiin vain vuoden 2027 laskennallisten korvausten tasosta, mikä vaikeuttaa kuntien talouden suunnittelua. Lisäksi ensi vuoden korvaustason määräytymiseen vaikuttavat useat muutokset, joiden vuoksi on vaikeaa hahmottaa laskennallisten korvausten pysyvää rahoituspohjaa. Tästä johtuen on myös vaikea ennakoida, millainen korvaustaso olisi vuonna 2028, ja millaiseksi se muodostuu vuodesta 2029 alkaen, jolloin määräaikaiset kompensatiot päättyvät.

Rovaniemen kaupungin työllisyys- ja kotoutumispalvelut

Sanna Mäensivu

Palvelualuepäällikkö